

- RÖST: En podcast från Sveriges kommuner och regioner.
- RÖST: Vi har en ganska så hög självbild i Sverige kring den här typen av frågor. En bild av att vi ligger väldigt, väldigt långt framme i de här sammanhanget. Bara för att några tjänstemän klarar av att använda Zoom så är det inte riktigt samma sak som att digitalisera välfärden.
- RÖST: Det här är podden om välfärdsteknik.
- EVA: Hej och välkomna till ett nytt avsnitt av podden om välfärdsteknik, en podd som görs av SKR Kompetenscenter, välfärdsteknik. Jag heter Eva Sahlén och samordnar både kompetenscentret och samtalen i den här podden. Det här avsnittet ska ge oss lite mer internationell utblick på digitalisering av välfärden och vården och omsorgen. Och för att samtala om de här frågorna så har vi bjudit in Göran Lindsjö som arbetar som internationell konsult på bland annat Governo. Jag tänker Göran ska få presentera sig själv. Vem är du, Göran?
- GÖRAN: Ja, hej Eva. Jättekul att få vara med på det här. Jag jobbar borta i USA, där jag sitter just nu. Och jag jobbar med både företag och offentlig sektor, både i Nordamerika och Europa. Jag är rådgivare till flera företagsledningarna bland annat, men en hel del också då inom offentlig sektor, som sagt. Jobbar mycket med utbildningar också. Har heldagsutbildningar och så till olika ledningsgrupper. Min bakgrund är väl att jag har varit med ganska många år inom det här med digitalisering och AI. Jag startade några AI-företag lite längre tillbaka i tiden, och jag har också jobbat tio år på Regeringskansliet, på Näringsdepartementet och Finansdepartementet bland annat, där jag jobbade med just digitaliseringsfrågor och digitalisering av offentlig sektor. Så att det är väl min bakgrund.
- EVA: Då har du en ganska lång erfarenhet. Du har kommit in på det här med digitalisering och så. Att det är någonting som du brinner för?

GÖRAN: Det är väl att verkligen skapa nyttor på något sätt. Det är väl det som är det mest intressanta, tycker jag. Att det ska bli på något sätt verkstad, så att folk får hjälp på riktigt. Inte för mycket bara internkonferenser och annat, utan att det verkligen kommer ut någonting av det. Men en sak som jag ser som händer mer och mer, det är att man kan avlasta till exempel vårdpersonal och lärare och socialsekreterare och många från administrativa uppgifter, och repetitiva uppgifter av olika slag, så att de kan ägna sig åt det som vi människor faktiskt är bäst på, att hjälpa andra människor. Men även att jobba med att förbättra verksamheten på olika sätt. Så det är väl en del, just det här att avlasta. Sen är det att stötta patienter och elever och sånt på olika sätt. Göra det mer individuellt anpassat till dem. Göra vardagen enklare över huvud taget för oss allihop på olika sätt. Så att det finns många nyttor att jobba med i dag.

EVA: Jo, precis, det är ofta det man förknippar digitalisering med, att det ska effektivisera både för oss som medborgare och användare av tjänsterna. Men också för verksamheten och den personal som finns i verksamheten. Du som ju har en internationell utblick, är syftena desamma, tycker du, när man tittar på olika delar av världen? Skälen till att man i så fall drar i gång den här typen av digital transformation.

GÖRAN: Ja, jag tycker syften återkommer väldigt mycket i olika delar av världen. Och jag upplever inte riktigt att skillnaden är så stor kanske bland syften från ett land till ett annat. Utan det är nästan minst lika mycket från en organisation till en annan organisation, vilka syften man har. Jag menar, det kan vara att höja kvaliteten. Väldigt ofta handlar det om att få fokus på kunder, företag, eller på patienter, eller bättre service över huvud taget. Andra syften som jag ser, det är arbetsmiljö, att skapa en bättre arbetsmiljö på olika sätt. Det kan vara att öka rättssäkerhet, eller att jobba med hållbarhet och mångfald. Men det som du nämner då, effektiviseringar, det finns också med. Särskilt kanske vad det gäller digitalisering mer än AI då. Det kan bero till exempel på demografiska förändringar, eller helt enkelt av kostnadsskäl, att man vill effektivisera, rationalisera. Sen andra nyttor som jag har stött på det senaste dryga

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

året i flera länder, det är att man specifikt före pandemin vill kunna smittspåra eller förbättra försörjningskedjor till exempel, eller över huvud taget prediktera ... förutse olika förlopp, vad som ska hända och så. Det har också varit en viktig nytta, inte minst för AI-området. Det är en ganska blandad bild, som jag ser, som kanske inte är så typisk egentligen för olika länder, utan mer kanske vilka organisationer då.

EVA: Ser du någon skillnad på olika ... om man säger, på olika världsdelar och så där, vad man fokuserar på när det gäller utvecklingen av den digitaliseringen?

GÖRAN: Ja. Det blir naturligt lite olika, beroende på vilket kostnadstryck man har på människor som jobbar. Vi har ett relativt stort intresse just för effektiviseringar i kanske nordiska länder och så, på grund av att alternativet är ganska så höga kostnader, och det trycket från demografiska förändringar bland annat då. Medan det kan nog ända finnas ett kanske lite större intresse för kvalitetsförbättringar i andra delar av världen, i Nordamerika och så kanske.

EVA: Hur bedömer du att det ser ut i Asien och Indien och Afrika och Mellanöstern och så där, den digitala utvecklingen?

GÖRAN: Om man tar Afrika ... den afrikanska kontinenten som du nämnde, där man brukar säga det att man hoppar över några generationers teknik, och man har inte ryggsäckarna på något sätt, som vi har, som var tidigare i gång med digitalisering. Och det är faktiskt någonting som man kan dra nytta av. Det hände till exempel i Estland då på 90-talet, och sen in på 2000-talet, att man kunde mycket, mycket snabbare komma i gång med moderna saker än vad vi lyckades med i kanske de skandinaviska länderna. Så har det sett ut i Afrika på många sätt då, att man är snabbare i gång. Och jag själv blir ofta väldigt imponerad när jag ser hur mycket utveckling och forskning man har kommit i gång med i många länder på den afrikanska kontinenten. Asien ligger över huvud taget väldigt långt fram, men det är en gigantisk kontinent och

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

svår att hantera i ett och samma sammanhang. Som du ju säkert vet så har man tidigt varit tvungen att tänka på demografiska förändringar i Japan då till exempel, och det ser inte riktigt likadant ut i alla länder. Så det är olika förutsättningar, kan man säga.

EVA: Precis. Japan brukar man ofta lyfta fram som robotutvecklingens samhälle, inte minst när det gäller äldreomsorg och vård och omsorg och så där. Man har inte heller kanske samma tradition, och har haft också den typen av organisation, om man jämför med de nordiska länderna, att man har hemtjänst. Utan man har en mer tradition av att man tar hand om sina äldre och att de ska få bo tillsammans med barn och barnbarn. Och det kanske inte alltid är vad barn och barnbarn vill nu längre heller, utan vill se en annan utveckling. Och då har jag uppfattat att den digitala utvecklingen har tvingat fram andra typer av lösningar än vad kanske vi är vana vid.

GÖRAN: Det du säger nu gäller inte i lika hög grad som i Japan, men på något sätt så gäller det också där jag finns nu i Nordamerika, att man har lite kanske i genomsnitt större förväntningar på barn och barnbarn än vad vi har i de skandinaviska länderna. Det tycker jag mig ändå se en i genomsnitt skillnad på dem. Samtidigt så är det här då ett stort land där kanske barn och barnbarn bor ganska långt ifrån och så. Men jag tror det stämmer det du säger.

EVA: Några specifika spännande lösningar som du har stött på som du tror kan vara lite för framtiden?

GÖRAN: Det jag ser som händer inom vårdsektorn, det är att man över huvud taget i de mest framgångsrika organisationerna gör oerhört mycket väldigt, väldigt snabbt. Och man lär sig väldigt snabbt. Egentligen skulle jag nog inte vilja framhålla så mycket, ska vi säga, specifika tillämpningar. Snarare är det att man har blivit duktig på prediktion, som jag nämnde. Man har blivit duktig på att individualisera. Man har blivit duktig på att diagnostisera. Man har blivit duktig på att få fram

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

individuella behandlingsmetoder, och så vidare. Så att man lär sig område efter område och kan vara då ganska snabb att göra nya saker. Att så att säga skala upp den kunskap man har skaffat sig, och skala upp de plattformar som man har skaffat sig inom en organisation. Men samtidigt så är det så att det som jag ser är det mest framgångsrika till exempel här i Nordamerika, det är inte något som nödvändigtvis är väldigt spritt, utan det är en ganska så spetsiga saker som en minoritet av till exempel vårdgivare och så har då. Så är det. Men ändå väldigt intressant att studera, tycker jag, de som har kommit längst, och hur de har tänkt, och vilka minor de har gått på, och så vidare.

EVA: Finns det en skillnad där, tänker jag? Alltså i Sverige, är vi mer angelägna om att ha breda lösningar och att man kanske i andra länder då har mer spetslösningar, precis som du säger, som kanske omfattar en mindre verksamhet, eller en mindre del av befolkningen, eller så, eller?

GÖRAN: Det blir mycket upp till varje organisation på något sätt. Många av de här är non-profit då, som har kommit allra längst, eller kanske nästan alla av dem är non-profit som har kommit allra längst. Så deras mål, det är på något sätt att ge en bättre vård och mer se till individen som en helhet, kanske snarare än till de egna processerna och sånt. Och då blir det på något sätt sett från ett helt land betraktat ... ett stort land som USA, då är det klart att då blir det spetsigt i någon mening. Och jag håller föredrag ibland för ... vi kallar det för life-long learning här, alltså livslångt lärande. Och det är med människor som är 75+ och sånt, och de är väldigt, väldigt intresserade av var är man modern. Vilka sjukhus i närheten helt enkelt är moderna på det här sättet. För de är helt krasst intresserade av att flytta över sina affärer till den sjukvård som fungerar bäst. Så att ja, på det sättet så blir det mer spets [?? 0:10:59], men samtidigt, man ser hur den lyckas dra med sig annan ... om vi stannar då vid sjukvård här. Den lyckas dra med sig annan sjukvård också, på ett sätt som vi inte än så länge har kunnat se hända i Sverige. Det finns lite undantag i Sverige, men det är inte mycket som är spetsigt, så att säga.

EVA: Nej. Alltså, hur ligger Sverige till i förhållande till andra delar av världen? Är vi långt framme i någonting, eller vad är det vi har att jobba mycket mer med att utveckla, och var ligger våra hinder, kan man säga?

GÖRAN: alltså, till att börja med har Sverige en otroligt bra bas att stå på, som saknas i många länder. Oavsett när vi kritiserar vår sjukvård så har vi en i grunden jämförelsevis väldigt bra sjukvård, om man återigen stannar vid det. Och vi låg långt framme för kanske 20 år sen ungefär vad det gäller digitalisering, när Skatteverket var tidiga ute med att man kunde deklarerat och såna här saker digitalt. Nu har Sverige halkat efter i flera år och tappat positioner i stort sett alla rankningar. Det finns till och med OECD-rankningar där Sverige är OECD:s sämsta land vad det gäller digitalisering. Och det finns andra nya undersökningar där vi snabbast ungefär rör oss bakåt i de här rankningarna. Så att det har inte sett bra ut de senaste åren vad det gäller digitalisering i Sverige. Och det finns säkert många orsaker till det. Det är bland annat svårt att ta sig ur det här med de stuprör vi har. Vi låser in data i olika silo, så att säga, som vi inte lyckas ta oss ut. Och det har inte riktigt tillkommit för att skydda individer. Det har inte tillkommit av några etiska skäl, utan det är att någon någon gång har velat skapa en ny myndighet eller någonting sånt. Och då så har det uppstått nya låsningar. Sen finns det möjligheter både vad det gäller lagstiftning och organisatoriska förändringar och tekniska verktyg. Det finns något som heter federated learning till exempel inom AI, som gör att man kan jobba över organisationsgränser. Så att det är inte det att det saknas verktyg för att ta oss ur det där. Men av någon anledning verkar vi fastna i det i Sverige, och fortsätter vårt halkande neråt inom digitalisering. Samtidigt så ser man att det senaste året har, som jag ser det, spridits en myt i Sverige om att det har skett så väldigt mycket digitalisering under själva pandemin, ja, i regioner och kommuner. Och det är till och med så att i budgetpropositionen som kommer för 2022, så ser det ut som man för den myten vidare. Det har till exempel Göteborgs universitet kunnat se, att det stämmer inte riktigt. Bara för att några tjänstemän

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

klaras av att använda Zoom så är det inte riktigt samma sak som att digitalisera välfärden. Sen vad det gäller AI, där är situationen nästan ännu värre för svensk del, tyvärr, i dag. För att det kom tidigt efter. Och just nu bara den här sommaren så har det skett enorma satsningar från dem som ligger längst fram, länder som Kina och USA och Storbritannien och Kanada. Även Frankrike och Tyskland en del. Så gapet ökar mellan dem som ligger bäst till och länder som Sverige. Men samtidigt om man ser ännu bredare på det här med digitalisering och AI så kan jag tycka att ... dels som jag sa då så har vi i Sverige på många sätt den bästa möjliga grund att stå på. Vi har bra data och vi har en hög digitalisering i befolkningen på något sätt. Och dessutom så har vi då oproportionerligt många stora internationella företag, och de hänger med i den här utvecklingen utan vidare, alla de här, Ericsson, Astra Zeneca och Volvo-bolagen, och Hennes & Mauritz. De hänger verkligen med i den här utvecklingen. Dessutom har vi en oproportionerligt bra försörjning på startup-företag. Och det som jag nu tycker mig se, det är att det finns medelstora kommuner som börjar också haka på utvecklingen. Av någon anledning så är det tuffare för de stora kommunerna och tuffare för de små kommunerna. Men de medelstora är det flera stycken som verkar haka på. Även kanske enstaka myndigheter som Skatteverket. Sen är det då sämre tyvärr med övrig offentlig sektor med små företag och medelstora företag. Och även politiken egentligen så är det ... går det inte lika fort för dem.

EVA: När du säger att du ser att det finns en del medelstora kommuner som börjar ta en del, vad är det du ser att de har börjat tittat på eller göra?

GÖRAN: Flera av dem vill nu bli mer datadrivna, tycker jag. De vill utnyttja den data de har. De har väldigt mycket ganska så hög kvalitet på den datan. Det är även inom en kommun. Jag nämnde förut mellan myndigheter, men även inom en kommun så finns ofta det här i silos på olika sätt, så att det är en uppförsbacke för dem att jobba inom olika förvaltningar och olika bolag och så som kommuner har då, så är det lite svårt att komma i gång. Men som jag nämnde förut, det finns hjälpmedel att ta

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

sig runt det där, och man börjar lära sig de hjälpmedlen, som jag ser det. Och kommer att komma vidare. Jag ser framför mig ganska så snabb utveckling i de här medelstora kommunerna den närmaste tiden. Det gör jag verkligen. Och egentligen så är det en liten paradox, det här. För tittar man på en myndighet som har relativt få processer att hantera, och tillgång till sin egen dataprocess, så skulle man kanske ytligt kunna tycka att en medelstor myndighet skulle kunna göra den här resan lite snabbare än en kommun som har egentligen mycket tuffare förutsättningar. Så det finns andra mekanismer där som gör att just kommunerna är på frågan på ett lite snabbare sätt.

EVA: Några speciella exempel som du ser att man har börjat jobba med då när det gäller digitalisering och kanske AI-lösningar, eller börja nosa på i kommunerna?

GÖRAN: En kommun som ju har kommit väldigt långt är Helsingborg, som jobbar brett med både digitalisering och AI. Och som jag har förstått det så har man också jobbat väldigt, väldigt brett, typ hundra procentigt tvärsöver politiken också, att man vill verkligen komma framåt. Och det här ska man väl, vad jag förstår, manifesteras en hel del av under det här som kommer under sommaren 2022 här, som heter H22, så kommer man att kunna se en hel del av det här. Så det är ett exempel. Men de är inte ensamma på det. Sen vad det gäller regioner så har Region Halland också jobbat väldigt framåt med, så att säga, patienten i centrum i vården, och se till att vara AI-redo och så vidare. Och det håller man på ett väldigt förtjänstfullt sätt nu på och sprider till andra regioner. Jag tror Region Stockholm var väl en av de första som hakade på, men nu är det flera andra som är med på den resan. Så det händer mycket positivt på den sidan.

EVA: Vad är hindren hos oss för att det här inte riktigt kommer i gång?

GÖRAN: Jag har funderat en del på den frågan. Jag tror det är mångfacetterat tyvärr, som det ofta är med såna här saker. En sak som jag kanske ändå,

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

om jag ska vara lite öppen här, tycker är ett hinder, det är att vi har en ganska så hög självbild i Sverige kring den här typen av frågor. Jag möter ofta även svenskar som inte bor i Sverige och så vidare, en bild av att vi ligger väldigt, väldigt långt framme i de här sammanhangen. Man ser någon undersökning om att Sverige är innovativa. Man ser någon gammal undersökning kring att vi är långt framme på digitalisering och får kanske vatten på sin kvarn där. Samtidigt, tittar man på hela EU där Sverige ingår, så lyckas vi inte producera ett enda företag som tillhör något av de mest innovativa på 20, 30 första [?? 0:19:01] då, utan det är helt och hållet asiatiska och nordamerikanska. Likadant ser det ut om man tittar på att producera snabbväxande företag och såna saker. Det slår även mot välfärden på olika sätt. När Europa halkar efter så slår det även mot svensk välfärd, tycker jag, när vi är med i det sammanhanget. Jag tror den svenska självbilden över huvud taget kan vara ett hinder. Ett annat hinder, det är någonting som i grunden ... Ja, det kanske är så med många av de här hindren, att det egentligen är saker som i grunden är bra grejer, men som tillfälligt nu hindrar oss. Och en sån sak jag tänker på, det är att vi är väldigt duktiga på att delegera. Både i näringslivet och i offentlig sektor så har vi varit traditionellt, tycker jag, duktiga på att delegera saker. Men i det här läget med den här mycket snabba tillväxten på AI så är det svårt, tror jag, om inte ledningen har en skaplig förståelse för vilka möjligheter finns. Hur kan man jobba med det här på ett sätt så att man tar sig snabbt framåt, och vad kan man göra, vad kan man inte göra, och så vidare. Det blir väldigt svårt när man delegerar sånt för långt ner i organisationen, och det har väl varit i mitt yrkesliv kanske den främsta vattendelaren för dem som har lyckats. De organisationer som har lyckats här i USA och de som inte har lyckats i USA, så har det väl varit just det här om ledningen har haft en tillräcklig förståelse för möjligheter och konsekvenser, medan man på andra ställen då inte har haft det, utan har delegerat då som vi ofta gör i Sverige. Så att den egentligen positiva kulturen vi har där, den spelar lite grann emot oss, som jag ser det i det här fallet.

EVA: När vi pratar välfärdsteknik och utvecklingen utav det i kommuner och så där ökad digital utveckling av den kommunala äldreomsorgen, så pratar vi också ofta om att måste helt enkelt också ha en väldigt tydlig förankring både uppåt och neråt, och det måste finnas en vision och att man ska ha en ledning som också vet ... ja, ganska tydligt stöttar och även anger och jobbar fram vart man ska, vilken utveckling man vill ha, och att det finns ... att det ska gå som en röd tråd i hela utvecklingsarbetet. Det låter lite på dig som att vi har kanske lite för lite av nationell styrning, eller nationellt utpekande, att "Nu ska vi göra det här. Det här måste vi faktiskt lägga tid och resurser på." Kan det vara så?

GÖRAN: Ja, jag tror vi har en tradition att vi vill låta sånt här ska växa fram organiskt. Och jag tror lite grann vi har varit emot ett allt för ... alltså, på ett medvetet sätt. Inte bara ramlat in i det, utan varit emot allt för hård styrning. Vi såg det här med hur lång tid det tog för det som kallas för Mina meddelanden att slå igenom i Sverige, jämfört med till exempel med Danmark där man hade lagstiftning kring det hela. Och det är på gott och ont, men jag tror vi kräver ... För att komma framåt i Sverige så skulle det behövas ett större nationellt engagemang, det tror jag. Och för att kunna ha det så måste man ha kunskap. Och jag möter själv en väldigt, väldigt stor okunskap många gånger. Det är svårt att engagera sig och bli aktiv och ställa krav och så vidare om man inte ens har grundläggande kunskap i vad som pågår i världen. Och där återigen blir då den svenska självbilden ett hinder på många sätt, tror jag. Det behöver nästan börja lite grann med kunskap. Och jag menar inte några månadslånga kurser eller någonting sånt där, utan det räcker att förstå just det här med möjligheter och konsekvenser på ett sätt, och sätta sig in i vad som händer ute i världen på något sätt. Det räcker ganska så långt, tror jag. Och kanske förstå att våra till exempel svenska grannländer just nu springer lite fortare än vad Sverige gör i de här fallen. Man lyckades använda sig av det här inom pandemin till exempel, vilket vi inte gjorde i Sverige, på olika sätt. Så att ja, att sätta

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

sig lite grann på skolbänken för tillfället en liten stund, tror jag inte skulle hindra. För då tror jag intresset uppstår.

EVA: När jag jämför lite med digitaliseringen av socialtjänsten och den kommunala vården och omsorgen och så där så konstaterar vi också att det finns en helt annan kanske samling, och även nationellt utpekande ”Det här och det här ska vi göra. Det här och det här ska vi satsa på”, tänker jag på i Norge till exempel när det gäller hur man har samlats då runt välfärdsteknikutvecklingen och gett ett enhetligt samlat stöd från nationell nivå till alla kommuner exempelvis i det utvecklingsarbetet. Och precis som du säger, i Danmark så kanske man också har gått ihop och haft ett utvecklingsarbete för att ha mer av gemensam verksamhetsutveckling av verksamhetsstöd och lite annat, och dokumentationsstöd. Och ja, man har pekat mer på kanske några saker som man vill ska genomföras och införas. Den utvecklingen har vi inte i Sverige, det kan vi också konstatera. Utan det är mycket mer utav många blommor som blommar.

GÖRAN: Det är ju det, Sverige är inte riktigt ensamma samtidigt att göra på det sättet. Och några andra länder som har många blommor som blommar, de lyckas ganska bra med det här också. Så jag tror faktiskt inte det är enda hindret, lite så. Utan som jag nämnde, det här med att vi har data i silos och ... ja, det finns nog ett antal olika bekymmer, så att säga, för Sveriges del just nu i det här.

EVA: Vi skulle kanske behöva avsätta mer också resurser för att genomföra den här typen av transformation som det handlar om ändå. Både utveckling och det handlar om kanske att införskaffa de digitala verktygen, och att använda dem och förändra organisationen och sättet att arbeta på. Alltså, jämför man vad offentlig sektor i Sverige och kommuner och regioner lägger på digital utveckling i förhållande till lite andra branscher i Sverige, så ligger vi långt efter. Där kan man se att vi har ett jobb att göra där.

GÖRAN: Ja. En siffra som jag kan tycka är lite intressant, det är att titta på hur mycket vi lägger på utbildning i förhållande till bnp. Och där ligger vi inte sist på något sätt, men vi ligger inte nära toppen heller. Utan vi prioriterar inte utbildning så högt som man gör i en del andra länder. Så att ja, det handlar om resurser också, som jag tycker du är inne på nu. Det tror jag. Vi har sett väldigt stora satsningar bara under sommaren från olika håll i världen. Och man börjar bland annat så aggressivt tävla om det man kallar för talanger då, alltså kompetens inom de här områdena, där man vill att de egna universiteten ska utbilda så många som möjligt och att internationella studenter ska stanna kvar i landet, och så vidare. Och där har vi inte heller kommit i gång i Sverige, trots då att länder som Tyskland och Frankrike och så är på de frågorna ganska så hårt just nu. Vi behöver även en försörjning av kompetens inom digitalisering och AI, som jag ser det framöver. Och det kostar förmodligen kortsiktigt pengar att göra det.

EVA: Så självbild och kunskap och kompetens och resurser kanske också för att göra det här arbetet, det är tre stycken komponenter som vi behöver egentligen satsa mer på och komma tillrätta med då?

GÖRAN: Ja, det tror jag. Och återigen då, samtidigt så har vi då dels på många sätt de bästa grundförutsättningarna. Det är snarare ... man kan säga att vi har varit lite passiva de senaste åren, men grundförutsättningarna finns egentligen, om vi aktiverade oss då. Vi har fått en inhemsk industri som rör sig väldigt snabbt framåt nu. Och som jag nämnde, Region Halland förut, de inte bara samarbetar med de bästa vårdgivarna i världen, utan de samarbetar också då med just svensk industri, vilket kan låta lite paradoxalt. Men det handlar om såna saker som att göra bra mönsterigenkänning och bra personalisering och sånt. Och det har man nog börjat bli duktig på inom svensk industri, och kan lära sig av varandra.

EVA: Vi skulle behöva mer utav egentligen utbyte mellan offentlig och privat sektor. Jag tänkte, du nämnde lite grann att en del av våra svenska

företag ändå ligger lite längre fram än kanske vad den offentliga verksamheten gör när det gäller utveckling utav digitalisering och AI-lösningar och så där.

GÖRAN: Ja, de har tvingats av konkurrensskäl på världsmarknaden, de stora företagen, att göra det. Men samtidigt kunde man säga att det borde väl även välfärden tvingas till i Sverige med tanke på demografiska förändringar och annat. I USA har då den relativt nya administrationen 2020 ... de har sett att de har väldigt svårt att helt enkelt rekrytera det de behöver till välfärd i USA. Så att där har man egentligen bestämt sig för två typer av mycket närmare samarbeten än vad man haft tidigare. Det ena samarbetet, det med näringslivet, det är ... de främsta företagen inom AI och digitalisering finns i USA. Så det är synd att inte utnyttja det då. Och då har man bestämt sig för att mycket, mycket närmare jobba ihop med det. Och den andra typen av samarbeten, det är olika multilaterala samarbeten, alltså ute i världen. Man vill samarbeta med fler asiatiska länder och med fler europeiska länder bland annat, för att få ett ömsesidigt lärande då. Det kan man kanske tycka att på den nivån som man står i USA vad det gäller ... och kanske redan har de främsta forskarna, och redan har de främsta universiteten och företagen, att ändå ... Där är man så pass ödmjuk så att man vill bredda sig i samarbeten. Så kanske det också vore lite tacksamt för Sveriges del, så att säga, att blicka utåt så som, återigen, Region Halland har gjort.

EVA: Har du stött på några digitala eller AI-lösningar som är spännande inom välfärds... och kanske då främst vård- och omsorgsområdet som skulle vara spännande för oss att fundera över om vi skulle kunna få in i Sverige också?

GÖRAN: Alltså, ett område som jag tänker på, det är beslutsfattande av olika slag. Alltså, vi har redan i dag automatiserat ett sånt beslutsfattande där det finns tydliga regler på olika sätt. Till exempel inom Försäkringskassan då. Samtidigt som du säkert känner till så har det varit problem då i vissa kommuner med försörjningsstöd och sånt,

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

beroende på hur man har jobbat med förändringsledning kanske. Men sen är det mer komplexa beslut som man i dag har börjat använda sig av. Till exempel i USA vad det gäller ... ja, vad ska vi ta, orosanmälningar då. Det är för övrigt beskrivet väldigt bra i en bok som kom här sommaren 2021, där vi är nu, av Daniel Kahneman, som heter *Noise*. Och han beskriver just hur svårt det är för socialsekreterare. Förmodligen är det främst i USA han pratar om. Men i alla fall, hur svårt det är att ha konsistenta beslut. Att alltså besluten är spridda väldigt, väldigt mycket jämfört med annat beslutsfattande. Och det tror jag gäller mycket beslutsfattande även i Sverige, och även i välfärd lite bredare i Sverige, att det finns väldigt komplexa beslut att ta där det är så många parametrar som är inblandade. Och där har man då använt AI som ett stöd för den som tar beslutet. Det handlar inte om att AI tar beslutet, utan som ett stöd. Och det här försökte man även göra i Norrtälje kommun då, och då tyvärr så satte svensk lagstiftning stopp för det. Jag vet att SKR på ett mycket förtjänstfullt sätt försökte hjälpa kommunen med det där. Där kan jag tycka att det kanske återigen på riksnivå vore intressant om politiker engagerade sig lite mer för att tänka på "Hur kan vi hjälpa till i lagstiftningen?" Det har man alltså lyckats med i andra delar av världen. Så beslutsfattande över huvud taget, där tror jag vi har mycket att lära oss. En annan sak som jag kanske också har nämnt, och det är att individanpassa saker. Att individanpassa för elever som kanske fastnar på något visst moment, eller att individanpassa diagnoser i vården, eller individanpassa behandlingsmetoder och sånt. Det är också ett stort område, tror jag, där vi kan göra väldigt mycket med befintlig teknik.

EVA:

Du nämner en fråga till som ... precis som du säger, som vi också har identifierat. Att det finns ett behov utav att också justera en hel del i våra lagstiftningar för att möjliggöra att den digitala utvecklingen ska kunna tillgodoses, och att man ska kunna möta upp den. För att det finns i dag en del legala hinder, det gör det definitivt. Men jag tänker också att det ... lite grann det du sa först, att den här mognaden,

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

insikten och kanske också nyfikenheten på ”Skulle man kunna använda sig av digitala lösningar i större utsträckning?” Att vi kanske behöver vidga våra perspektiv lite mer också i nya områden.

GÖRAN: Nyfikenhet är ett bra ord, som du säger, i det här sammanhanget, tycker jag. Mod och nyfikenhet på något sätt, ja.

EVA: Det låter som en bra avrundning, tycker jag, på det här samtalet. Mod och nyfikenhet, men det finns en del annat också som vi behöver jobba med för att faktiskt komma i kapp och ta igen en del utav vår digitala transformation. Inte minst i välfärden och de sektorer som vi arbetar inom. Tack för det här samtalet, Göran Lindsjö. Jag har en liten sån där avrundande fråga som jag brukar ställa till alla. Det är det här, om du någon gång i framtiden skulle behöva vara i behov utav insatser från äldreomsorgen, vad är det för slags behov du skulle vilja få tillgodosett, och då kanske gärna med någon form utav digital eller teknisk lösning, som du känner att ...? Den kan finnas i dag, kanske inte heller finns.

GÖRAN: Jag blir nog lite tråkig, känner jag, på den frågan. För det blir ett indirekt behov. Det jag pratade lite om i början. Om de som jobbar i vården till exempel blev avlastade från administrativa bördor och tråkiga repetitiva saker, och hade tid att jobba med mig då som hade det här behovet som du beskriver, då tycker jag det vore helt fantastiskt. Att låta maskinerna göra maskingrejer och så får människorna göra människogrejer. Och där finns jag då som en an av många de möter. Det vore väldigt, väldigt bra, skulle jag tycka i den situationen. Och möjligen det andra som jag också har nämnt här då, att kunna anpassa lite till mig personligen, olika typer av stöd och hjälp jag får. Båda sakerna är den digitalisering och den AI vi har i dag väldigt, väldigt bra på att genomföra. Så det handlar inte om att uppfinna några nya saker i det fallet som du frågade, utan det associerar till mest redan befintliga saker. Men att vi kommer i gång och använder oss av det, det är det jag tänker.

Podden om välfärdsteknik, avsnitt 7

EVA: Och använda det i större utsträckning. Kanske också med stöd av en del innovation?

GÖRAN: Ja, säkert. Oh, ja.

EVA: Tack Göran Lindsjö för det här samtalet.

GÖRAN: Tack Eva. Det var jättekul att få vara med.

EVA: Ja, det var roligt att ha dig med från USA.

GÖRAN: Tack.

EVA: Ja, till dig som lyssnar, glöm inte att följa oss på SKR:s webb och prenumerera gärna på vårt nyhetsbrev som kommer ungefär en gång i månaden. Fler av våra projektledare i Kompetenscenter välfärdsteknik finns på LinkedIn, där vi också uppdaterar information och aktiviteter som vi pysslar med. Tipsa gärna andra om den här podden. Och hör av er om ni har idéer om samtalsämnen eller personer som ni vill att vi gör ett poddsamtal med. Trygghet och självständighet livet ut. Tack för att du lyssnat på podden om välfärdsteknik. Jag heter Eva Sahlén. På återhörande.

RÖST : En podcast från Sveriges kommuner och regioner.